

Medens Peder Hoves bog for mange vil slå portene op for en ny verden, er der intet nyt under solen for den efterhånden ganske store kreds af flyvehistorisk interesserede. Denne vil nemlig med både lup og passion have studeret den litteratur, som Peder Hove bygger sine skildringer på. For danske flyveres indsats i RAF drejer det sig primært om to uopdrivelige biografier fra 1945: K. Rønhofs »Vi startede fra England« og B. Thalbitzers »Med RAF for Danmark«. Med hensyn til den vestallierede luftaktivitet over Danmark øser Peder Hove af Anders Bjørnvads store registreringsarbejde »Faldne Allierede flyvere« og ikke mindst af den lunde strøm af britiske værker om luftkrigen. Peder Hove vil derfor ikke indlægge sig megen hæder for sit kildearbejde. Bogens store styrke ligger i hans evne til at kombinere sine egne erfaringer som tidligere kampflyver med et udpræget skribenttalent. Denne syntese har resultatet i engagerede, indlevelsfulde og spændende personskildringer og situationsbilleder, som appellerer til et bredt publikum.

Med Peder Hoves eget eksplicite udgangspunkt kan man dårligt kritisere bogen for dens manglende analyse og dens ofte overfladiske behandling af væsentlige aspekter. Derimod optræder »smuttere«, som sagtens kunne være undgået: Et »Intruder« angreb mod Ålborg 17. maj 1944, som resulterede i adskillige ødelagte tyske fly dels i luften dels på jorden, fejldateres. Angreb på tog og anden trafik udført af en amerikansk jagereskorte 27. august 1944 karakteriserer Peder Hove som »Intruder« angreb, hvilket var noget ganske anderledes. Lidt større omhu ville også have forhindret, at en gammel myte blev kolporteret endnu engang. Tyskerne benævnte *ikke* de staniolstrimler, som blev anvendt af briterne for første gang under de store bombardementer af

Hamborg i sommeren 1943 for »Düppel«, fordi et britisk fly lastet med disse styrtede ned ved Dybbøl 25. juli 1943, men fordi tyskerne *selv* eksperimenterede med dette effektive middel mod radar på et gods som hed Düppel. Denne oplysning kunne Peder Hove have fundet i en bog, som optræder på hans litteraturliste.

Andre fejl igen skyldes manglende kildegrundlag. F.eks. karakteriseres en række angreb i Vestjylland i foråret 1941 som et britisk forsøg på at lægge hindringer i vejen for den tyske Norges trafik. Den egentlige baggrund for disse angreb er beskrevet i et nyligt nummer af dette tidsskrift. Den nærmest novellistiske stil kolliderer af og til med kendsgerningerne, og giver sig løjerlige udslag. Et eksempel: 13. august 1940 forsøgte 12 Blenheim bombemaskiner at angribe Ålborg flyveplads. De 11, som nåede frem blev alle skudt ned. Et fly vendte om, inden angrebet satte ind – angiveligt på grund af motorvanskeligheder – og kom derfor helskindet hjem. Om besætningens tanker og følelser i den anledning skriver Peder Hove: »Besætningen ærgrer sig; nu kan man bare gå rundt og vente på, at kammeraterne skal returnere. Men ventetiden bliver lang. Den bliver uhyggelig lang.« Med til historien hører dog, at den pågældende pilot efter togtet blev stillet for en krigsret, fordi man mente, at han efterhånden havde for mange »early returns«.

Peder Hove holder sig absolut ikke indenfor faghistoriskeres slagte sti. Gud ved, om det bl.a. er derfor, man føler sig så godt underholdt gennem de 120 luftige og letlæste sider?

Henrik Skov Kristensen

Carsten Petersen: *Luftkrig over Danmark, Bind I september 1939-maj 1940*. (Bollerups Boghandels Forlag, 1985). 99 s., ill., 148,- kr.

Carsten Petersen var den anden, som i 1985 gav sig i kast med begivenhederne i luften over Danmark under 2. Verdenskrig. Som Peder Hove er han lægmand med tidligere tilknytning til flyvevåbnet dog ikke som pilot. Her hører lighedspunkterne op. Carsten Pedersen går anderledes systematisk og ambitiøst til værks end Peder Hove og har med dette første bind tilsyneladende i samarbejde med Bollerups Boghandels Forlag indledt en række af publikationer om luftkrigen over Danmark. Så vidt anmelderen er orienteret vil rækken primært sigte på at afdække de nærmere omstændigheder omkring store og dramatiske vestallierede overflyvninger af Danmark, og ikke mindst hvordan og med hvilke midler det tyske varslings-, radar- og natjagerforsvar i Danmark som en del af det samlede tyske ditto søgte at bekæmpe de vestallierede bombefly. At det ofte skete med held vidner mange vestallierede flyvergrave i Danmark om.

Tyngdepunktet i første bind omhandler tiden fra krigsudbruddet i september 1939 til maj 1940 ligger dog, dikteret af de faktiske begivenheder, på andre tildragelser. Perioden fra krigsudbruddet frem til Tysklands vestfelttog var bl.a. karakteriseret af, at det britiske flyvevåben *ikke* måtte udføre bombeangreb i Tyskland. At det samme hensyn som naturligvis var aldeles dikteret af kold militær kalkulation, ikke blev udvist over for det besatte Danmark i denne paradoksale periode, gør ikke det hele mindre interessant. Denne overordnede problemstilling negligeres dog i alt for høj grad af forfatteren. Carsten Petersens skildring eller rettere skildringer falder i tre naturlige afdelinger: 1. Tiden fra krigsudbruddet frem til 9. april. 2. Begivenhederne 9. april og 3. Det fortsatte tyske Norgesfelttog og de britiske reaktioner på det.

I perioden frem til 9. april skildrer Carsten Petersen, hvordan det neutrale Danmarks luftrum gentagne gange blev krænket af begge krigsførende parter. Alvorligst var de britiske krænkelser med tre tilfælde af direkte bombenedkastninger i det sydlige Vestjylland, f.eks. i Esbjerg by 4. september 1939. De britiske krænkelser fandt sted under de eneste offensive operationer, som var autoriserede, nemlig sporadiske angreb på ikke-landfaste mål i det nordvesttyske område, og krænkelserne, som var utilsigtede, skyldtes en lav navigationsstandard.

Beskrivelsen af 9. april koncentrerer sig naturligvis om luftoperationerne, der udover at være aldeles vitale for hele Weserübungs udfald var både banebrydende, omfattende og dristige. Her tænkes ikke så meget på Luftwaffes nedkæmpning af et nærmest parodisk svagt dansk luftforsvar som på verdens første landsætninger af faldskærmstropper dels ved Masnedø/Storstrømsbroen dels i Ålborg og på den gigantiske luftbro, hvis etablering disse tropper lynhurtigt skulle sikre ved at besætte flyvepladserne i Ålborg, og således bane vejen for det tyske felttog i det strategisk vigtige Norge.

Netop fordi flyvepladserne i Ålborg var et nødvendigt springbrædt til Norge kom de i de krigsmæssige begivenheders centrum, indtil tyskernes åbning af fronten mod vest i maj forskubbede det militære tyngdepunkt. Tyskerne gennemførte hurtigt en udbygning af især Ålborg Vest flyveplads og udfoldede store anstrengelser for at sikre den mod de britiske luftangreb, man var sikre på ville komme. De kom da også. Fra 20. april gennemførte briterne frem til begyndelsen af maj en række bombangreb for at afbryde den tyske kommunikation til Norge, hvor allierede ekspeditionsstyrker var under hårdt pres. Mindre kendt for mange vil det sikkert være, at briter-

ne også forsøgte at bombe minister Gunnar Larsens private flyveplads i Ry ved Silkeborg, da man konstaterede, at denne også blev anvendt af tyske transportfly. Carsten Petersen gennemgår disse britiske angreb og påviser, at resultaterne af disse første britiske bombeangreb mod landfaste mål ikke stod mål med anstrengelserne.

Carsten Petersen har udført et grundigt research-arbejde og øser af både primære og sekundære kilder. Han går til værks på det rent operative plan med en pertentlig detaljerethed, som meget ofte overdrives. Tekniske detaljer omkring fly- og bombetyper, flys serienumre, kode, og besætningernes navne, grader og funktioner gøres i sig selv til en væsentlig undersøgelsesgenstand. Ligeledes fyger det med indforståede forkortelser, især tyske betegnelser, som aldrig bliver forklaret, og som derfor efterlader alle andre end udprægede specialister hjælpeløse og anmelderen direkte irriteret. Alle disse detaljer og forkortelser tynger fremstillingen og er oftest temmelig irrelevante fra et historisk synspunkt. Derimod savnes i høj grad forsøg på sammenfattende analyser af overordnede politiske/militære bevægelse og konsekvenser, som ville kunne perspektivere det rent operative. I betragtning af Carsten Petersens ambitionsniveau, hans vægt på detaljerede oplysninger og kildenære stil er bogens væsentligste mangel, at der ingen noter er. Det svækker naturligvis bogens dokumentationskraft alvorligt. Det rækker ikke blot at anføre, at man har anvendt kildemateriale fra danske, tyske og britiske arkiver. For anmelderen var det således stærkt irriterende ikke altid at være istand til at afgøre, om forfatteren trækker på publiceret materiale, som udgør en vægtig del af kildegrundlaget, eller på jomfrueligt kildemateriale.

Der er ingen tvivl om, at Carsten Pe-

ttersens bog har fundet et publikum, men for begyndere er den bestemt ikke.

Henrik Skov Kristensen

Den Danske Brigadeforening (DAN FORCE): *Den danske Brigade i Sverige 1943-1945. Udgivet i anledning af 40 året for befrielsen og Brigadens hjemkomst.* (Samlerens forlag, 1985). 60 s. ill., 40,- kr.

Forud for den fredelige landsætning af Den danske Brigade 5. maj 1945, var truffet beslutninger i højere vestallierede, svenske og danske politiske/militære cirkler, der nok kunne have demoraliseret en og anden kampivrig brigader, som efter måneders træning i en øde forlægnings i Sverige havde set frem til at yde sit bidrag til Danmarks befrielse. Den Danske Brigadeforening har i anledning af 40 året for befrielsen og for Brigadens hjemkomst fået militærhistorikeren Oberstløjtnant K. V. Nielsen til at udrede de spegede og ofte modsætningsfyldte danske, svenske og allierede tråde omkring Brigadens oprettelse, kommandoforhold og anvendelse for herved at placere denne enhed på ca. 5000 mand inden for rammerne af den danske modstandsbevægelse.

Bogen, eller om man vil, hæftet, bringer intet opsigtsvækkende nyt, men er en prisværdig koncis, velskrevet og kompetent sammenfatning af i al væsentlighed allerede publiceret materiale. K. V. Niensens noter afslører tre hovedkilder: Jørgen Hæstrups »Hemmelig Alliance«, Palle Roslyng-Jensens »Værnenes politik- politikernes værn« og en svensk disputats, Ulf Torells »Hjælp til Danmark« (1973). Disse er blot tre titler i en kommenteret kildeoversigt, som synes noget nær komplet, og som derfor vil kunne give gode tips til den, som måtte ønske mere detaljerede oplysninger, eller som måtte ønske andre facetter af Brigadens historie belyst.